

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

09.09.2024 р.

протокол № 09, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 09.09.2024 № 149

**АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС/
ADMINISTRATIVE LAW AND PROCESS
РОБОЧА ПРОГРАМА**

Ступінь вищої освіти	«бакалавр» / «bachelor»
Галузь знань	08 «Право» / 08 «Law»
Спеціальність	081 «Право» / 081 «Law»
Освітня програма	«Право» / «Law»

Розробники: Сухоребра Тетяна, кандидат юридичних наук, доцент,
Грушко Жанна, кандидат юридичних наук.

Гарант освітньої програми «Право»: Костюк Наталія, кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права.

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри права від 02.09.2024 р. протокол № 11, на засіданні вченої ради факультету економіки, менеджменту та права від 06.09.2024 р. протокол № 07.

Рецензенти: Білоус Ірина, кандидат юридичних наук, доцент кафедри права.
Світлак Ірина, доктор юридичних наук, професор, завідувач
кафедри правознавства і гуманітарних дисциплін ВННІЕ ЗУНУ

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка:
Шуляк Н.

Підп. до друку 16.09.2024 р. Формат 60x84/16. Папір
офсетний Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 2,03.
Обл.-вид. арк. 1,57. Тираж 2. Зам. № 521.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ
ДТЕУ 21000, м. Вінниця, вул.
Хмельницьке шосе, 25

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Метою вивчення освітнього компонента «Адміністративне право і процес» є надання здобувачам освітнього ступеня знань та формування навичок для застосування норм адміністративного права в практичній діяльності щодо державного управління, державної виконавчої влади, засвоєння норм, що регулюють компетенцію суб'єктів правовідносин, форми та методи виконавчо-розпорядчої діяльності, адміністративної відповідальності у сфері державного управління.

Завданнями освітнього компонента є:

- отримання здобувачами знань щодо основних категорій адміністративного права, сутності виконавчої влади, механізмів адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини, управління галузями і функціями держави;
- вільне орієнтування у діючому адміністративному законодавстві, системі і структурі органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, принципах, методах і формах державного управління;
- неухильне додержання вимог законності в практичній діяльності, забезпеченні захисту конституційних прав і свобод громадян.

Результатом вивчення освітнього компонента «Адміністративне право і процес» для освітньої програми «Право» є формування комплексу компетентностей:

- **інтегральна компетентність:** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

- **загальні компетентності:**

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будьяких інших проявів недоброчесності.

- **спеціальні (фахові) компетентності:**

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

Програмні результати навчання здобувачів з освітнього компонента «Адміністративне право і процес» полягають:

РН2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН10. Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, із застосуванням правничої термінології.

РН13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН16. Використовувати комп'ютерні програми, необхідні у правничій діяльності.

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки «бакалавр», ґрунтується на вивченні освітнього компонента «Теорія держави і права», «Конституційне право» та є інформаційною основою для вивчення освітніх компонентів «Фінансове право», тощо.

Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з освітнього компонента, вмє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні задач.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вмє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
Достатній (частково-пошуковий) Елементарний (репродуктивний)	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
Елементарний (репродуктивний) Низький (фрагментарний)	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
Низький (фрагментарний)	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Для очної форми навчання поточна робота оцінюється в 100 балів, підсумковий контроль (екзамен) оцінюється в 100 балів.

До екзамену допускаються всі здобувачі вищої освіти, які набрали за результатами поточної роботи протягом семестру 60 балів.

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів очної форми навчання визначається як середньоарифметична сума балів поточної роботи та екзамену.

Кращим здобувачам, які повністю виконали програму з освітнього компоненту, виявили активність в науково-дослідній роботі за відповідною тематикою, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях та за результатами поточної роботи набрали 90 і більше балів, науково-педагогічний працівник має право виставити результат екзамену без опитування (при усному екзамені) чи виконання екзаменаційного завдання (при письмовому екзамені).

Результат підсумкового контролю (екзамен) з освітнього компоненту для здобувачів заочної форми навчання оцінюється в 100 балів, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу від 17.06.2024 № 08.

Згідно з цим же Положенням здобувач вищої освіти, який не погоджується з оцінкою, отриманою під час підсумкового контролю, має право в день оголошення результатів звернутися із заявою на ім'я директора з проханням апеляційного перегляду оцінки.

Обсяг освітнього компонента в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Теми	Кількість годин				Форми контролю	Бальна оцінка
	Всього	з них				
		Лекції	Практ.	СРС		
1	2	3	4	5	6	
Тема 1. Адміністративне право як галузь публічного права.	8	2	2	4	В, П	3
Тема 2. Принципи адміністративного права.	6		2	4	В, Д	3
Тема 3. Джерела адміністративного права.	6	2	2	2	Т, УД	3
Тема 4. Загальна характеристика суб'єктів публічного адміністрування	8	2	2	4	В, К	3
Тема 5. Суб'єкти, наділені владними повноваженнями	6	2	2	2	Т, К	3
Тема 6. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права	8	2	2	4	В, К	3
Тема 7. Суб'єктивне публічне право.	4		2	2	УД, Т	3
Тема 8. Адміністративні послуги	6	2	2	2	В, Т, РМГ	3
Тема 9. Поняття інструмента публічного адміністрування. Форми публічного адміністрування	6	2	2	2	В, К	3
Тема 10. Адміністративний договір.	6	2	2	2	Д, Т	3
Тема 11. План та фактична дія як інструменти публічного адміністрування. Електронне врядування.	6		2	4	В, П	3
Тема 12. Заходи адміністративного примусу. Контроль та нагляд.	6	2	2	2	К, Т	3
Тема 13.Адміністративно-правові режими.	6		2	4	В, К	3
Тема 14. Адміністративна процедура	6	2	2	2	УД, Т	3
Тема 15. Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування	6	2	2	2	К, Т	3

Тема 16. Адміністративна юстиція як інструмент захисту прав особи	8	2	2	4	Т, Д	3
Тема 17. Публічна служба. Проходження публічної служби в Україні	8	2	2	4	Т, К	3
Тема 18. Правовий статус публічного службовця	6	2	2	2	К, В	3
Тема 19. Запобігання корупційним проявам у публічній службі. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державних службовців	6		2	4	В, П	3
Тема 20. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності	6	2	2	2	В, Д	3
Тема 21. Адміністративне правопорушення, його юридичний склад	6		2	4	Т, К	3
Тема 22. Заходи адміністративної відповідальності	6	2	2	2	В, П	3
Тема 23. Проведення у справі про адміністративні правопорушення	6		2	4	В, Т, РМГ	3
Тема 24. Адміністративно-правове регулювання у сфері економічної діяльності держави	6	2	2	2	В, П	3
Тема 25. Адміністративно-правове регулювання у соціально-культурній сфері	6		2	4	В, Д	3
Тема 26. Адміністративно-правове регулювання в адміністративно-політичній сфері	6		2	4	В, К	3
Індивідуальне завдання	16			16	ІЗ	22
Разом	180/6	34	52	94		100
Підсумковий контроль - Екзамен						

Перелік умовних позначень форм контролю та оцінка їх у балах:

В – відповідь на практичних заняттях – 1 бал.

УД – участь у дискусії – 2 бали.

Т – тестування – 1 бал.

К – кейс-стаді – 2 бали.

РМГ – робота в малих групах – 1 бал.

Д – доповідь – 2 бали.

П – презентація – 2 бали.

ІЗ – індивідуальні завдання – 22 бали (участь у наукових заходах: стаття / теза / доповідь / участь у наукових конкурсах – 7 балів; реферат – 8; есе – 7 балів).

Загальна сума за поточну навчальну роботу (аудиторну та самостійну) за семестр – 100 балів.

II. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА.

Зміст освітнього компонента (теми програми).

Тема 1. Адміністративне право як галузь публічного права

Основоположні категорії адміністративного права. Публічне адміністрування як одна з форм реалізації публічної влади. Види публічного адміністрування (забезпечувальне, сприяльне, втручальне). Суб'єкти публічного адміністрування. Публічний інтерес. Критерії відмежування публічного інтересу від приватного.

Адміністративне право як складова публічного права. Призначення адміністративного права. Відносини, що складають предмет адміністративного права. Відмежування адміністративного права від цивільного права.

Система адміністративного права. Загальне адміністративне право та його структура (принципи адміністративного права, суб'єктивні публічні права, суб'єкти публічного адміністрування, інструменти публічного адміністрування, адміністративні процедури, адміністративні послуги, позасудовий захист прав приватної особи). Особливе адміністративне право та його структура (службове право, адміністративне деліктне право, муніципальне, поліцейське, фінансове, міграційне, містобудівне та ін.).

Тема 2. Принципи адміністративного права

Поняття та значення принципів адміністративного права. Поняття принципів адміністративного права. Значення принципів адміністративного права (системоутворювальне значення, вплив на нормотворчу діяльність, значення для адміністративної та судової практики).

Принципи «належного врядування». Значення принципів належного врядування для регулювання адміністративних правовідносин. Принципи належного врядування (забезпечення участі в ухваленні рішень та належне реагування, відкритість і прозорість, доброчесність і етична поведінка, ефективність, компетентність і спроможність, інноваційність та відкритість до змін, сталість і довгострокова орієнтованість, грамотне фінансове управління, поважання прав людини та культурної різноманітності, забезпечення соціальної згуртованості, підзвітність).

Тема 3. Джерела адміністративного права

Сутність і види джерел адміністративного права. Поняття джерел адміністративного права. Значення джерел адміністративного права. Система джерел адміністративного права.

Національні джерела адміністративного права. Конституція України як основа побудови системи джерел адміністративного права. Законодавчі акти як джерела адміністративного права. Підзаконні нормативні акти як джерела адміністративного права.

Міжнародні джерела адміністративного права. Міжнародні договори як джерела адміністративного права (Міжнародний пакт про громадянські й

політичні права, Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод та ін.).

Юридичні акти Європейського Союзу як джерела адміністративного права в контексті правотворчої діяльності. «М'яке право» у системі джерел адміністративного права. Рішення судових органів у системі джерел адміністративного права. Практика Європейського суду з прав людини як джерело адміністративного права. Рішення Конституційного Суду України в системі джерел адміністративного права. Рішення Верховного Суду як квазіджерело адміністративного права.

Неформалізовані квазіджерела адміністративного права. Поняття, значення та види неформалізованих квазіджерел адміністративного права (норми моралі, адміністративна практика та юридична доктрина).

Юридична сила формалізованих джерел адміністративного права. Поняття та значення юридичної сили формалізованих джерел адміністративного права. Система формалізованих джерел адміністративного права за їх юридичною силою. Правила вирішення конкуренції норм, закріплених у формалізованих джерелах адміністративного права.

Тема 4. Загальна характеристика суб'єктів публічного адміністрування

Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування. Поняття «суб'єкт публічного адміністрування» (адміністративний орган). Ознаки суб'єкта.

Групи суб'єктів публічного адміністрування (органи державної влади, державні органи, які не належать до жодної з гілок державної влади; державні фонди та установи; органи влади автономного утворення (АРК); суб'єкти місцевого самоврядування; суб'єкти, яким делеговано повноваження публічного адміністрування).

Компетенція суб'єкта публічного адміністрування як сукупність адміністративних повноважень. Види адміністративних повноважень. Наділення адміністративними повноваженнями, делегування та передання адміністративних повноважень.

Тема 5. Суб'єкти, наділені владними повноваженнями

Система органів виконавчої влади. Основні рівні органів виконавчої влади в Україні (вищі, центральні, місцеві).

Кабінет Міністрів України, система центральних органів виконавчої влади (міністерства, служби, агентства та інспекції, центральні органи виконавчої влади із спеціальним статусом), місцеві державні адміністрації. Законодавча основа їх діяльності.

Класифікація органів виконавчої влади за різними критеріями (за обсягом і характером компетенції, за порядком вирішення питань, за спрямованістю компетенції, за територіальним обсягом повноважень).

Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади. Суб'єкти місцевого самоврядування Законодавча основа діяльності. Види суб'єктів місцевого самоврядування та їх призначення (територіальна громада; сільська, селищна, міська ради; сільський, селищний, міський голови; виконавчі органи сільської, селищної, міської рад; староста; районні та обласні ради; органи самоорганізації населення).

Військово-цивільні адміністрації. Законодавча основа діяльності. Призначення військово-цивільних адміністрацій. Підстави формування, основні повноваження військово-цивільних адміністрацій.

Тема 6. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права

Зміст поняття «приватна особа» в контексті адміністративного права. Види приватних осіб (громадяни, іноземці, особи без громадянства, фізичні особи-підприємці, підприємства, установи, організації тощо).

Адміністративна правосуб'єктність приватної особи. Адміністративна правоздатність. Адміністративна дієздатність. Адміністративна деліктоздатність. Загальний та спеціальний адміністративно-правовий статус приватної особи.

Тема 7. Суб'єктивне публічне право

Сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація (право на участь в ухваленні рішень, право на звернення, на право на доступ до публічної інформації, право на свободу мирних зібрань, право на свободу об'єднань).

Особливості об'єднання як суб'єкта адміністративного права. Законодавча основа організації та діяльності об'єднань. Адміністративна правосуб'єктність громадського об'єднання. Порядок створення та припинення діяльності об'єднання.

Особливості окремих видів об'єднань (громадських організацій, зокрема молодіжних та дитячих, громадських спілок, політичних партій, професійних спілок, релігійних, благодійних організацій, організацій професійного самоврядування). Участь об'єднань у формуванні публічної політики та ухваленні рішень.

Тема 8. Адміністративні послуги

Поняття, ознаки та види адміністративних послуг. Поняття адміністративної послуги. Ознаки адміністративної послуги. Відмінність адміністративної послуги від інших видів послуг у публічній сфері. Види адміністративних послуг. Принципи надання адміністративних послуг. Суб'єкти відносин щодо надання адміністративних послуг. Суб'єкт звернення. Суб'єкт надання адміністративних послуг. Центри надання адміністративних послуг. Адміністратори.

Порядок надання адміністративних послуг. Стадії процедури надання адміністративної послуги. Юридичні документи та дії, що супроводжують процедуру надання адміністративних послуг. Плата за надання адміністративних послуг (адміністративний збір). Вимоги до якості надання адміністративних послуг.

Тема 9. Інструменти публічного адміністрування. Фоми публічного адміністрування

Розуміння інструментів публічного адміністрування. Поняття інструменту публічного адміністрування. Види інструментів. Вибір належного інструменту.

Нормативний акт як інструмент публічного адміністрування. Поняття, юридичне значення та ознаки нормативного акта суб'єкта публічного адміністрування. Види нормативних актів (за суб'єктами видання, територіальним охопленням діяльності, за ознакою внутрішньої та зовнішньої спрямованості). Вимоги до нормативного акта. Порядок підготовки та ухвалення. Зміст і значення антикорупційної експертизи.

Державна реєстрація нормативного акта. Процедура оприлюднення та набрання чинності. Підстави для визнання нормативного акта протиправним. Зв'язок протиправності з фактом недотримання формальних вимог під час його підготовки та видання.

Адміністративний акт як інструмент публічного адміністрування. Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного акта. Відмежування адміністративного акта від інших актів (документів) суб'єкта публічного адміністрування. Види адміністративних актів. Процедура видання адміністративного акта. Чинність акта (умови чинності, способи доведення до відома, припинення чинності). Виконання адміністративного акта. Поняття нікчемності адміністративного акта. Підстави визнання акта нікчемним.

Тема 10. Адміністративний договір

Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування. Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору. Види адміністративних договорів. Чинність адміністративного договору (умови чинності, припинення чинності). Поняття нікчемності адміністративного договору. Підстави визнання адміністративного договору нікчемним.

Тема 11. План та фактична дія як інструменти публічного адміністрування. Електронне врядування.

План як інструмент публічного адміністрування. Поняття, юридичне значення та ознаки плану як інструменту публічного адміністрування. Види планів (за рівнем юридичної обов'язковості, за напрямком юридичного впливу, за змістом регулятивного впливу).

Фактична дія як інструмент публічного адміністрування. Поняття, юридичне значення та ознаки фактичної дії як інструменту публічного адміністрування. Види фактичних дій (інформування населення, проведення перевірки, здійснення моніторингу, надання довідок, виплата грошових коштів, адміністрування реєстрів тощо).

Використання електронного врядування в публічному адмініструванні. Поняття електронного врядування. Елементи електронного врядування. Співвідношення понять «електронне врядування», «електронна держава», «електронна демократія», «електронний парламент», «електронний уряд», «електронний суд».

Тема 12. Заходи адміністративного примусу. Контроль та нагляд.

Заходи адміністративного примусу. Поняття адміністративного примусу. Адміністративно-запобіжні заходи в діяльності публічної адміністрації. Заходи адміністративного припинення. Адміністративні стягнення.

Контроль та нагляд. Адміністративний (публічний) контроль. Адміністративний нагляд.

Тема 13. Адміністративно-правові режими

Адміністративно-правові режими. Поняття та класифікація адміністративно-правових режимів. Надзвичайні адміністративно-правові режими.

Тема 14. Адміністративна процедура

Поняття адміністративної процедури. Види адміністративної процедури (реєстраційні, дозвільні, інспекційні процедури, процедури щодо притягнення до відповідальності; процедури за заявою особи, процедури за службовим обов'язком).

Принципи адміністративної процедури. Система принципів адміністративної процедури. Зміст окремих принципів адміністративної процедури (рівність перед законом, доступ до інформації, право на допомогу та представництво, право бути вислуханим, ефективність, оперативність (розумні строки), вмотивованість рішення, ефективний засіб захисту).

Учасники адміністративної процедури. Адміністративний орган. Адресат (зокрема заявник). Заінтересовані особи. Представництво в адміністративній процедурі.

Стадії адміністративної процедури. Ініціювання та початок провадження. Підготовка справи до розгляду. Розгляд і вирішення справи. Оформлення адміністративного акта, його доведення до відома адресатів та заінтересованих осіб. Перегляд адміністративного акта.

Тема 15. Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування

Інструменти захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування. Види інструментів захисту особи та їх співвідношення між собою. Ініціювання особою перегляду рішення суб'єктом публічного адміністрування, який його ухвалив. Подання заяви про перегляд. Переговори. Медіація. Можливі наслідки перегляду.

Адміністративне оскарження. Підстави та порядок подання скарги. Предмет оскарження. Суб'єкти розгляду скарг. Процедура розгляду скарги. Можливі наслідки розгляду скарги.

Захист особи з ініціативи суб'єкта публічного адміністрування. Випадки та процедури, за якими суб'єкт публічного адміністрування може надати особі захист із власної ініціативи. Переваги та недоліки цього інструменту.

Відшкодування шкоди. Підстави та процедури, за якими суб'єкт публічного адміністрування відшкодовує шкоду, завдану приватній особі. Способи відшкодування шкоди.

Тема 16. Адміністративна юстиція як інструмент захисту прав особи

Завдання адміністративного судочинства. Система адміністративних судів. Принципи адміністративного судочинства. Юрисдикція адміністративних судів.

Адміністративний позов та вимоги до нього. Способи судового захисту. Переваги та недоліки адміністративної юстиції як інструменту захисту особи.

Тема 17. Публічна служба. Проходження публічної служби в Україні

Поняття та види публічної служби. Поняття і сутність державної служби та служби в органах місцевого самоврядування як основних різновидів публічної служби.

Вступ на публічну службу. Службова кар'єра. Припинення публічної служби. Особливості проходження державної служби. Особливості проходження служби в органах місцевого самоврядування.

Тема 18. Правовий статус публічного службовця

Поняття публічного службовця. Класифікація публічних службовців. Поняття державного службовця. Посади державної служби та їх категорії. Обов'язки та права державного службовця. Вступ на державну службу. Проходження державної служби і службова кар'єра. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державного службовця. Матеріальне й соціальне забезпечення державного службовця. Припинення державної служби.

Поняття службовця в органі місцевого самоврядування. Посади в органах місцевого самоврядування та їх категорії. Обов'язки та права службовця в органі місцевого самоврядування. Вступ на службу в органі місцевого самоврядування. Проходження служби в органі місцевого самоврядування і службова кар'єра.

Дисциплінарна та матеріальна відповідальність службовця в органі місцевого самоврядування. Матеріальне й соціальне забезпечення службовця в органі місцевого самоврядування. Припинення служби в органі місцевого самоврядування.

Тема 19. Запобігання корупційним проявам у публічній службі. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність публічних службовців.

Обмеження щодо використання службових повноважень чи свого становища.

Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню неправомірної вигоди або подарунка та поводження з ними. Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. Обмеження спільної роботи близьких осіб.

Обмеження після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави, місцевого самоврядування. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Правила етичної поведінки публічних службовців.

Підстави для притягнення до відповідальності. Порядок притягнення до відповідальності. Система дисциплінарних стягнень і принципи їх застосування. Засоби юридичного захисту публічних службовців.

Тема 20. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності

Ознаки адміністративної відповідальності. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів відповідальності. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Законодавчі акти, що регулюють відносини адміністративної відповідальності.

Тема 21. Адміністративне правопорушення, його юридичний склад.

Поняття адміністративного проступку. Ознаки адміністративного проступку (діяння, суспільна шкідливість, протиправність, винність, караність). Відмежування адміністративного проступку від кримінального правопорушення.

Поняття юридичного складу правопорушення. Юридичний склад адміністративного проступку (об'єкт, суб'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона).

Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення, зафіксованого в автоматичному режимі.

Тема 22. Заходи адміністративної відповідальності

Поняття адміністративного стягнення. Система й види адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних проступків. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.

Тема 23. Провадження в справі про адміністративні правопорушення

Стадії провадження в справі про адміністративний проступок. Звичайне провадження. Спрошене провадження. Складання протоколу в справі про адміністративне правопорушення. Органи та посадові особи, уповноважені складати протокол. Випадки, коли протокол у справі про адміністративне правопорушення не складається.

Розгляд справи про адміністративний проступок. Органи та посадові особи, уповноважені розглядати справу про адміністративний проступок. Основні етапи розгляду справи про адміністративний проступок (підготовка справи, аналіз зібраних матеріалів, прийняття постанови, доведення постанови до відома).

Особливості провадження в справах про адміністративні правопорушення в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.

Оскарження й перегляд постанови в справі про адміністративний проступок. Порядок і строк оскарження постанови. Результати перегляду. Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення.

Тема 24. Адміністративно-правове регулювання у сфері економічної діяльності держави

Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері економічної діяльності держави. Адміністративно-правове регулювання у сфері промисловості та АПК. Адміністративно-правове регулювання у галузі фінансів. Адміністративно-правове регулювання у сфері інфраструктури.

Тема 25. Адміністративно-правове регулювання у соціально-культурній сфері

Загальні засади адміністративно-правового регулювання у соціально-культурній сфері. Адміністративно-правове регулювання у сфері освіти і науки. Адміністративно-правове регулювання у сфері спорту. Адміністративно-правове регулювання у сфері культури. Адміністративно-правове регулювання у сфері охорони здоров'я населення. Адміністративно-правове регулювання у сфері соціальної політики.

Тема 26. Адміністративно-правове регулювання в адміністративно-політичній сфері

Адміністративно-правове регулювання у сфері забезпечення обороноздатності країни. Адміністративно-правове регулювання у сферах національної безпеки та охорони державного кордону. Адміністративно-правове регулювання у сфері закордонних справ. Внутрішні справи як сфера адміністративно-правового регулювання. Адміністративно-правове регулювання у сфері юстиції.

**Обсяг освітнього компонента в кредитах та його розподіл
(тематичний план)**

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час здобувачів (в год)
1	2	3
Аналізувати поняття та види публічного адміністрування. Пояснювати зв'язок адміністративного права з іншими галузями права. Розуміти завдання та функції адміністративного права. Характеризувати предмет та систему курсу адміністративного права. Усвідомлювати механізм взаємодії адміністративного права України та європейського адміністративного права.	Тема 1. Адміністративне право як галузь публічного права Лекція 1. План 1. Основоположні категорії адміністративного права. 2. Адміністративне право як складова публічного права. 3. Адміністративно-правові відносини. 4. Система адміністративного права. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 16, 19-22 Додаткові: 1, 4, 5, 8, 11 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Призначення (мета і завдання) адміністративного права. 2. Роль адміністративного права у становленні й розвитку незалежної правової демократичної держави України. 3. Взаємодія адміністративного права України та європейського адміністративного права. 4. Відмежування адміністративного права від цивільного права.	4
	Практичне заняття 1. План 1. Адміністративне право як галузь права, його предмет і метод. 2. Поняття та види публічного адміністрування. 3. Суспільні відносини, що становлять предмет адміністративного права. 4. Елементи системи адміністративного права України.	2
	Тема 2. Принципи адміністративного права Рекомендовані джерела: Основні: 1, 11, 17, 19, 20, 22 Додаткові: 4, 8, 11, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	
Аналізувати систему принципів адміністративного права. Пояснювати поняття та значення принципів належного врядування для регулювання		

адміністративних правовідносин. Розуміти європейські стандарти (принципи) адміністративного права. Характеризувати принципи належного врядування для регулювання адміністративних правовідносин Усвідомлювати поняття та значення принципів адміністративного права.	Самостійна робота: 1. Значення принципів адміністративного права (системоутворювальне значення, вплив на нормотворчу діяльність, значення для адміністративної та судової практики). 2. Поняття та значення принципів належного врядування для регулювання адміністративних правовідносин. 3. Принципи належного врядування (забезпечення участі в ухваленні рішень та належне реагування, відкритість і прозорість, доброчесність і етична поведінка, ефективність, компетентність і спроможність, інноваційність та відкритість до змін, сталість і довгострокова орієнтованість, грамотне фінансове управління, поважання прав людини та культурної різноманітності, забезпечення соціальної згуртованості, підзвітність).	4
	Практичне заняття 2. План 1. Поняття принципів адміністративного права. 2. Значення принципів належного врядування для регулювання адміністративних правовідносин. 3. Основні принципи належного врядування.	2
Аналізувати джерела адміністративного права. Розуміти значення джерел адміністративного права. Характеризувати систему джерел адміністративного права.	Тема 3. Джерела адміністративного права Лекція 2. План 1. Поняття та види джерел адміністративного права. 2. Система джерел адміністративного права. 3. Національні джерела адміністративного права. 4. Міжнародні джерела адміністративного права. Рекомендовані джерела: Основні: 1-10, 17, 18, 19, 20, 21 Додаткові: 7, 8, 9, 16, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Значення джерел адміністративного права. 2. Конституція України як основне джерело адміністративного права.	2

	3. Законодавчі акти (нормативно-правові) як джерела адміністративного права. 4. Юридичні акти Європейського Союзу як джерела адміністративного права в контексті правотворчої діяльності. 5. Практика Європейського суду з прав людини як джерело адміністративного права.	
	Практичне заняття 3. План 1. Поняття та система джерел адміністративного права. 2. Міжнародні договори як джерела адміністративного права. 3. Рішення судових органів у системі джерел адміністративного права.	2
Аналізувати ознаки суб'єкта публічного адміністрування. Розуміти поняття та систему суб'єктів публічного адміністрування. Характеризувати повноваження суб'єктів публічного адміністрування.	Тема 4. Загальна характеристика суб'єктів публічного адміністрування Лекція 3. План 1. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування. 2. Ознаки суб'єкта публічного адміністрування. 3. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування. Рекомендовані джерела: Основні: 4, 6, 8-10, 19-22 Додаткові: 2, 6, 9, 15, 18 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Поняття суб'єкта публічного адміністрування. 2. Повноваження суб'єктів публічного адміністрування. 3. Наділення адміністративними повноваженнями, делегування адміністративних повноважень.	4
	Практичне заняття 4. План 1. Поняття та ознаки суб'єкта публічного адміністрування. 2. Групи суб'єктів публічного адміністрування. 3. Компетенція суб'єкта публічного адміністрування: сутність і структура.	2
Аналізувати систему органів виконавчої влади. Розуміти роль Президента України в системі виконавчої влади.	Тема 5. Суб'єкти, наділені владними повноваженнями Лекція 4. План 1. Роль Президента України в системі	2

Характеризувати повноваження суб'єктів місцевого самоврядування.	виконавчої влади. 2. Система органів виконавчої влади. 3. Суб'єкти місцевого самоврядування. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4-11, 13, 14, 19, 22 Додаткові: 2, 6, 9, 12, 18 Інтернет-ресурси: 1 - 5	
	Самостійна робота: 1. Роль Президента України в системі виконавчої влади. 2. Кабінет Міністрів України. 3. Система центральних органів виконавчої влади. 4. Місцеві державні адміністрації. 5. Поняття місцевого самоврядування. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування.	2
	Практичне заняття 5. План 1. Президент України в системі виконавчої влади. 2. Рівні органів виконавчої влади. 3. Порядок утворення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади. 4. Суб'єкти місцевого самоврядування	2
Аналізувати особливості правового статусу приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права. Розуміти особливості загального та спеціального адміністративно-правового статусу приватної особи. Характеризувати види приватних осіб в адміністративному праві.	Тема 6. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права Лекція 5. План 1. Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права. 2. Громадяни України, іноземці, особи без громадянства. 3. Підприємства, установи, організації як суб'єкти адміністративного права 4. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 10, 17, 19-22 Додаткові: 1, 4, 8, 9, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права. 2. Адміністративна правоздатність. 3. Адміністративна дієздатність. 4. Адміністративна деліктоздатність. 5. Загальний та спеціальний адміністративно-правовий статус приватної особи.	4

	Практичне заняття 6. План 1. Види приватних осіб в адміністративному праві. 2. Громадяни України, іноземці, особи без громадянства. 3. Фізичні особи-підприємці. Підприємства, установи, організації як суб'єкти адміністративного права 4. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи.	2
Аналізувати сутність суб'єктивних публічних прав приватної особи. Характеризувати окремі види суб'єктивних публічних прав приватних осіб.	Тема 7. Суб'єктивне публічне право Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 3, 13, 15, 19, 20, 21 Додаткові: 1, 5, 8, 11 Інтернет-ресурси: 1-5	
	Самостійна робота: 1. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація (право на участь в ухваленні рішень, право на звернення, на право на доступ до публічної інформації, право на свободу мирних зібрань, право на свободу об'єднань). 2. Законодавча основа організації та діяльності об'єднань. 3. Адміністративна правосуб'єктність громадського об'єднання. 4. Порядок створення та припинення діяльності об'єднання.	2
	Практичне заняття 7. План 1. Окремі суб'єктивні публічні права та їх реалізація. 2. Право на участь в ухваленні рішень. 3. Право на звернення. 4. Право на доступ до публічної інформації. Право на свободу мирних зібрань. 5. Право на свободу об'єднань.	2
Аналізувати поняття, ознаки та види адміністративних послуг. Пояснювати порядок надання адміністративних послуг. Розуміти принципи надання адміністративних послуг. Характеризувати юридичні документи та дії, що супроводжують	Тема 8. Адміністративні послуги Лекція 6. План 1. Поняття, ознаки та види адміністративних послуг. 2. Суб'єкти відносин щодо надання адміністративних послуг. 3. Порядок надання адміністративних послуг. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 8, 13, 16, 20-22 Додаткові: 6, 8, 9, 11, 15	2

процедуру надання адміністративних послуг. Усвідомлювати відмінність адміністративної послуги від інших видів послуг у публічній сфері.	Інтернет-ресурси: 1-5 Самостійна робота: 1. Ознаки та види адміністративних послуг. 2. Відмінність адміністративної послуги від інших видів послуг у публічній сфері. 3. Принципи надання адміністративних послуг. 4. Юридичні документи та дії, що супроводжують процедуру надання адміністративних послуг.	2
	Практичне заняття 8. План 1. Поняття та види адміністративних послуг. 2. Суб'єкт звернення та суб'єкт надання адміністративних послуг. 3. Центри надання адміністративних послуг. Адміністратори. 4. Порядок надання адміністративних послуг.	2
Аналізувати поняття, ознаки та юридичне значення інструментів публічного адміністрування. Характеризувати форми та види інструментів публічного адміністрування. Пояснювати значення нормативно-правового акта як інструмента публічного адміністрування. Розуміти поняття та елементи електронного врядування в публічному адмініструванні. Усвідомлювати юридичне значення адміністративного договору.	Тема 9. Інструменти публічного адміністрування. Форми публічного адміністрування. Лекція 7. План 1. Поняття та види інструментів публічного адміністрування. 2. Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування. 3. Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 4, 18-21 Додаткові: 6, 13, 18, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Інструменти публічного адміністрування. 2. Порядок підготовки та ухвалення нормативно-правового акта. 3. Зміст і значення антикорупційної експертизи нормативно-правового акта 4. Підстави для визнання нормативного акта протиправним. 5. Процедура ухвалення (видання) індивідуальних актів.	2

	Практичне заняття 9. План 1. Поняття інструмента публічного адміністрування. 2. Форми публічного адміністрування. 3. Поняття та види нормативно-правових актів як інструментів публічного адміністрування, вимоги до них. 4. Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування, поняття та види.	2
Аналізувати поняття, ознаки та ознаки адміністративного договору. Характеризувати види адміністративних договорів. Розуміти юридичне значення адміністративного договору.	Тема 10. Адміністративний договір Лекція 8. План 1. Поняття, юридичне значення та ознаки адміністративного договору. 2. Види адміністративних договорів. 3. Чинність адміністративного договору. Рекомендовані джерела: Основні: 3, 17, 18, 19, 20, 22 Додаткові: 3, 6, 9, 10, 13, 16 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Адміністративний договір: поняття та види. 2. Чинність адміністративного договору. 3. Нікчемність адміністративного договору.	2
	Практичне заняття 10. План 1. Поняття та види адміністративних договорів. 2. Укладання адміністративних договорів. 3. Підстави визнання адміністративного договору нікчемним.	2
Аналізувати поняття, юридичне значення та ознаки плану як інструмента публічного адміністрування. Характеризувати поняття, юридичне значення та ознаки фактичної дії.	Тема 11. План та фактична дія як інструменти публічного адміністрування. Електронне врядування. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 18, 19, 20, 21 Додаткові: 6, 9, 12, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	

Розуміти поняття та елементи електронного врядування в публічному адмініструванні.	Самостійна робота: 1. Поняття, юридичне значення та ознаки плану. Сфера застосування планів. 2. Поняття, юридичне значення та ознаки фактичної дії. Сфера застосування фактичних дій. 3. Основні види фактичних дій.	4
	Практичне заняття 11. План 1. Поняття, юридичне значення та ознаки плану як інструменту публічного адміністрування. 2. Поняття, юридичне значення та ознаки фактичної дії як інструменту публічного адміністрування. 3. Поняття та елементи електронного врядування в публічному адмініструванні.	2
Аналізувати поняття заходів адміністративного примусу. Характеризувати види заходів адміністративного примусу. Пояснювати необхідність застосування адміністративно-запобіжних заходів в діяльності публічної адміністрації. Розуміти значення заходів адміністративного припинення. Усвідомлювати значення контролю та нагляду як заходів адміністративного примусу.	Тема 12. Заходи адміністративного примусу. Контроль та нагляд. Лекція 9. План 1. Поняття та види заходів адміністративного примусу. 2. Адміністративний (публічний) контроль. 3. Адміністративний нагляд. Рекомендовані джерела: Основні: 2-4, 14, 20, 21 Додаткові: 4, 7, 9, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Заходи адміністративного примусу: поняття, види. 2. Адміністративний (публічний) контроль. 3. Адміністративний нагляд.	2
	Практичне заняття 12. План 1. Поняття адміністративного примусу. 2. Адміністративно-запобіжні заходи в діяльності публічної адміністрації. 3. Заходи адміністративного припинення. Адміністративні стягнення. 4. Контроль та нагляд.	2
Аналізувати поняття та елементи адміністративно-правових режимів. Пояснювати зміст адміністративно-правових режимів.	Тема 13. Адміністративно-правові режими Рекомендовані джерела: Основні: 1 - 3, 4, 6, 15, 18, 19 Додаткові джерела: 1, 4, 7, 8, 15	

Розуміти особливості надзвичайних адміністративно-правових режимів. Характеризувати постійні адміністративно-правові режими. Усвідомлювати поняття та сутність категорії «спеціальні адміністративно-правові режими».	Інтернет-ресурси: 1 - 5	
	Самостійна робота: 1. Поняття та елементи адміністративно-правових режимів. 2. Види адміністративно-правових режимів. 3. Режим воєнного стану. 4. Правовий режим надзвичайного стану. 5. Правовий режим державної таємниці.	4
	Практичне заняття 13. План 1. Поняття та види адміністративно-правових режимів. 2. Надзвичайні адміністративно-правові режими, їх особливості.	2
Аналізувати поняття та ознаки адміністративної процедури. Характеризувати види адміністративних процедур. Пояснювати стадії адміністративної процедури. Розуміти зміст реєстраційної, дозвільної та інспекційної процедури. Усвідомлювати принципи адміністративної процедури.	Тема 14. Адміністративна процедура Лекція 10. План 1. Поняття та ознаки адміністративної процедури. 2. Види адміністративних процедур. 3. Учасники адміністративної процедури. 4. Стадії адміністративної процедури. Ініціювання та початок провадження. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 4-10, 17, 19 Додаткові: 2, 9, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Адміністративна процедура: поняття та ознаки. 2. Реєстраційні, дозвільні та інспекційні процедури. 3. Принципи адміністративної процедури. 4. Стадії адміністративної процедури.	2
	Практичне заняття 14. План 1. Розуміння адміністративної процедури. 2. Види адміністративних процедур. 3. Принципи адміністративної процедури. 4. Учасники адміністративної процедури. Стадії адміністративної процедури.	2
Аналізувати інструменти захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування. Характеризувати медіацію як альтернативний спосіб вирішення адміністративних спорів	Тема 15. Захист приватної особи у сфері публічного адміністрування Лекція 11. План 1. Поняття інструментів захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування. 2. Медіація як альтернативний спосіб вирішення адміністративних спорів. 3. Поняття адміністративного оскарження.	2

Розуміти поняття, предмет та підстави адміністративного оскарження	4. Відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 4, 13, 15, 20, 21, 22 Додаткові: 1, 5, 8, 19 Інтернет-ресурси: 1 - 5	
	Самостійна робота: 1. Інструменти захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування. 2. Поняття, предмет та підстави адміністративного оскарження. 3. Відшкодування шкоди, завданої суб'єктами публічної адміністрації приватним особам. Способи відшкодування шкоди.	2
	Практичне заняття 15. План 1. Поняття та види інструментів захисту особи та їх співвідношення між собою. 2. Медіація. 3. Процедура адміністративного оскарження. 4. Підстави та процедури, за якими суб'єкт публічного адміністрування відшкодовує шкоду, завдану приватній особі.	2
Аналізувати поняття адміністративного судочинства. Характеризувати поняття, риси та основні моделі адміністративної юстиції. Пояснювати переваги та недоліки адміністративної юстиції як інструменту захисту особи. Розуміти систему та юрисдикцію адміністративних судів. Усвідомлювати принципи адміністративного судочинства.	Тема 16. Адміністративна юстиція як інструмент захисту прав особи Лекція 12. План 1. Поняття адміністративного судочинства. 2. Система адміністративних судів. 3. Юрисдикція адміністративних судів. 4. Адміністративний позов та вимоги до нього. 5. Способи судового захисту. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 3, 19-22 Додаткові: 9, 10, 13, 16, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Адміністративне судочинство як засіб забезпечення законності діяльності публічної адміністрації. 2. Принципи адміністративного судочинства. 3. Переваги та недоліки адміністративної юстиції як інструменту захисту особи.	4

	Практичне заняття 16. 1. Завдання адміністративного судочинства. 2. Система та юрисдикція адміністративних судів. 3. Адміністративний позов. Способи судового захисту.	2
Аналізувати поняття та сутність публічної служби. Характеризувати види публічної служби. Пояснювати порядок проходження публічної служби. Розуміти особливості проходження державної служби в Україні. Усвідомлювати особливості служби в органах місцевого самоврядування.	Тема 17. Публічна служба. Проходження публічної служби в Україні Лекція 13. План 1. Поняття та види публічної служби. 2. Поняття і сутність державної служби та служби в органах місцевого самоврядування як основних різновидів публічної служби. 3. Проходження публічної служби в Україні. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4-13, 14, 18, 19 Додаткові: 2, 6, 9, 18, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Публічна служба та її види: державна служба та служба в органах місцевого самоврядування. 2. Проходження державної служби. 3. Вступ на державну службу. Службова кар'єра. 4. Проходження служби в органах місцевого самоврядування.	4
	Практичне заняття 17. План 1. Публічна служба: поняття та види. 2. Проходження державної служби. 3. Припинення державної служби. 4. Особливості проходження служби в органах місцевого самоврядування.	2
Аналізувати особливості правового статусу публічного службовця. Характеризувати види публічних службовців. Пояснювати особливості правового статусу державного службовця. Розуміти умови проходження державної служби. Усвідомлювати особливості правового	Тема 18. Правовий статус публічного службовця Лекція 14. План 1. Поняття публічного службовця. Класифікація публічних службовців. 2. Правовий статус державного службовця. 3. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність державного службовця. 4. Правовий статус службовця в органі місцевого самоврядування. Його відповідальність.	2

статусу службовця в органі місцевого самоврядування.	Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4-10, 15, 20-21 Додаткові: 2, 6, 9, 18, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	
	Самостійна робота: 1. Особливості правового статусу державного службовця. 2. Проходження державної служби і службова кар'єра. Припинення державної служби. 3. Особливості правового статусу службовця в органі місцевого самоврядування. 4. Вступ на службу та проходження служби в органі місцевого самоврядування і службова кар'єра. Припинення служби в органі місцевого самоврядування.	2
	Практичне заняття 18. План 1. Поняття державного службовця. Посади державної служби та їх категорії. 2. Обов'язки та права державного службовця. 3. Поняття службовця в органі місцевого самоврядування. Посади в органах місцевого самоврядування та їх категорії. 4. Обов'язки та права службовця в органі місцевого самоврядування.	2
Аналізувати законодавство щодо запобігання корупційним проявам у публічній службі. Пояснювати порядок дотримання обмеження при прийнятті (обранні) на посаду. Розуміти підстави та порядок притягнення до юридичної	Тема 19. Запобігання корупційним проявам у публічній службі. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність публічних службовців. Рекомендовані джерела: Основні: 3, 4, 5, 9, 11, 12, 14, 15, 19-22 Додаткові: 2, 7, 9, 14, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	
	Самостійна робота: 1. Обмеження щодо одержання подарунків. Запобігання одержанню	4

відповідальності публічних службовців. Характеризувати види діяльності, забороненої для публічних службовців. Усвідомлювати антикорупційні обмеження для публічних службовців.	неправомірної вигоди або подарунка та поведження з ними. - Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності. - Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. - Фінансовий контроль щодо публічних службовців. - Дисциплінарна та матеріальна відповідальність публічних службовців.	
	Практичне заняття 19. План - Антикорупційні обмеження для публічних службовців. - Підстави та порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності публічних службовців. - Особливості матеріальної відповідальності публічних службовців.	2
Аналізувати поняття та ознаки адміністративної відповідальності. Пояснювати структуру і зміст деліктних правовідносин. Розуміти особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб. Характеризувати заходи адміністративної відповідальності. Усвідомлювати відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.	Тема 20. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності Лекція 15. План - Поняття та ознаки адміністративної відповідальності. - Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. - Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 5, 6, 7, 17-21 Додаткові: 7, 9, 14, 17 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: - Поняття адміністративної відповідальності як виду юридичної відповідальності. - Обставини, що звільняють від адміністративної відповідальності, пом'якшують або обтяжують її. - Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.	2
	Практичне заняття 20. План - Адміністративна відповідальність: поняття та ознаки. - Принципи адміністративної відповідальності.	2

	3. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в разі їх фіксації працюючими в автоматичному режимі спеціальними технічними засобами. 4. Адміністративна відповідальність юридичних осіб.	
Аналізувати поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Пояснювати відмежування адміністративного правопорушення від дисциплінарного та кримінального правопорушень. Розуміти юридичний склад адміністративного правопорушення. Характеризувати різновиди адміністративно-деліктних складів.	Тема 21. Адміністративне правопорушення, його юридичний склад. Рекомендовані джерела: Основні: 2, 5, 6, 7, 17-21 Додаткові: 7, 9, 14, 17 Інтернет-ресурси: 1-5	
	Самостійна робота: 1. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки, юридичний склад та характеристика. 2. Відмежування адміністративного правопорушення від кримінального правопорушення. 3. Відмежування адміністративного правопорушення від дисциплінарного правопорушення.	4
	Практичне заняття 21. План 1. Поняття адміністративного правопорушення. 2. Юридичний склад адміністративного правопорушення, його структура. 3. Різновиди адміністративно-деліктних складів.	2
Аналізувати поняття адміністративних стягнень. Розуміти Загальні правила накладення адміністративних стягнень. Характеризувати види адміністративних стягнень.	Тема 22. Заходи адміністративної відповідальності Лекція 16. План 1. Поняття та види адміністративних стягнень. 2. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних правопорушень. 3. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.	2

	Рекомендовані джерела: Основні: 2, 5, 6, 7, 18-22 Додаткові: 7, 9, 14, 17 Інтернет-ресурси: 1-5	
	Самостійна робота: 1. Адміністративні стягнення та загальні правила їх накладення. 2. Система і види адміністративних стягнень. 3. Особливості застосування заходів впливу на неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних правопорушень.	2
	Практичне заняття 22. План 1. Поняття адміністративного стягнення. 2. Види адміністративних стягнень. 3. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних правопорушень. 4. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.	2
Аналізувати права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. Розуміти поняття та особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення: Характеризувати стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення	Тема 23. Провадження в справі про адміністративні правопорушення Рекомендовані джерела: Основні: 2, 5, 6, 7, 17-22 Додаткові: 7, 9, 13, 17, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	
	Самостійна робота: 1. Провадження у справах про адміністративні правопорушення: поняття та особливості. 2. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. 3. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.	4
	Практичне заняття 23. План 1. Поняття провадження у справах про адміністративні правопорушення. 2. Докази у справах про адміністративні правопорушення. 3. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення. 4. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення. 5. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення.	2

Аналізувати організаційно-правові засади у сфері економічної діяльності держави. Розуміти компетенцію центральних та місцевих органів управління в сфері економіки. Характеризувати види адміністративно-правового регулювання у сфері економічної діяльності держави.	Тема 24. Адміністративно-правове регулювання у сфері економічної діяльності держави Лекція 17. План 1. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері економічної діяльності держави. 2. Адміністративно-правове регулювання у сфері промисловості та АПК. 3. Адміністративно-правове регулювання у галузі фінансів. 4. Адміністративно-правове регулювання у сфері інфраструктури. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4, 9, 10, 11, 12, 18-22 Додаткові: 3, 8, 11, 18, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	2
	Самостійна робота: 1. Адміністративно-правове регулювання у сфері промисловості та АПК. 2. Адміністративно-правове регулювання у сфері захисту економічної конкуренції. 3. Адміністративно-правове регулювання у сфері інфраструктури.	2
	Практичне заняття 24. 1. Загальна характеристика адміністративно-правового регулювання у сфері економічної діяльності держави. 2. Адміністративно-правове регулювання у сфері підприємництва. 3. Адміністративно-правове регулювання у сфері будівництва та ЖКГ.. 4. Адміністративно-правове регулювання у сфері митної справи.	2
Аналізувати загальні засади адміністративно-правового регулювання у соціально-культурній сфері Розуміти компетенцію центральних та місцевих органів управління в соціально-культурній сфері. Характеризувати види адміністративно-правового регулювання в	Тема 25. Адміністративно-правове регулювання у соціально-культурній сфері Рекомендовані джерела: Основні: 1, 4, 9, 10, 11, 12, 18-22 Додаткові джерела: 3, 8, 11, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	
	Самостійна робота: 1. Адміністративно-правове регулювання у сфері освіти і науки. 2. Адміністративно-правове регулювання у сфері охорони здоров'я населення.	4

соціально-культурній сфері	Практичне заняття 25. 1. Загальні засади адміністративно-правового регулювання у соціально-культурній сфері. 2. Адміністративно-правове регулювання у сфері спорту 3. Адміністративно-правове регулювання у сфері культури 4. Адміністративно-правове регулювання у сфері соціальної політики	2
Аналізувати загальні засади адміністративно-правового регулювання в адміністративно-політичній сфері. Розуміти компетенцію центральних та місцевих органів управління в адміністративно-політичній сфері. Характеризувати види адміністративно-правового регулювання в адміністративно-політичній сфері.	Тема 26. Адміністративно-правове регулювання в адміністративно-політичній сфері. Рекомендовані джерела: Основні: 1, 8, 9, 14, 19-21 Додаткові: 2, 6, 18, 19 Інтернет-ресурси: 1-5	
	Самостійна робота: 1. Адміністративно-правове регулювання у сфері національної безпеки 2. Адміністративно-правове регулювання у сфері закордонних справ. 3. Адміністративно-правове регулювання у сфері юстиції.	4
	Практичне заняття 26. 1. Адміністративно-правове регулювання у сфері забезпечення обороноздатності країни. 2. Адміністративно-правове регулювання у сфері охорони державного кордону. 3. Внутрішні справи як сфера адміністративно-правового регулювання.	2
Індивідуальне завдання		16
Разом		180/6

III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
4. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року №4495-VI. Відомості Верховної Ради України, 2012. № 44-45, № 46-47, №48. Ст.552.
5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page>
7. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року №580-VIII. *Відомості Верховної Ради*, 2015. № 40-41. Ст.379.
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
10. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2136-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text>.
11. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
12. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 р. № 2493-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
13. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015 р. № 141-VIII. RL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text> .
15. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
16. Про адміністративні послуги: Закон України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5203-17#Text>

Навчальна література

17. Адміністративне право : навч. посіб. / Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. / Львів : СПОЛОМ, 2019. 172 с. рис., табл. Бібліогр.: с. 169-171.

- 18.Адміністративне право : методичні вказівки (рекомендації) для студентів денного відділення економіко-правового факультету. Спеціальність 081 «Право». Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) / М. А. Баламуш, В. В. Нижникова. Одеса : Фенікс, 2019. 170 с.
- 19.Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін. ; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
- 20.Галунько В., Стеценко С., Берlach А., Буханевич О., Ситников О. та ін. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / за заг. ред. В. Фелика, В. Курила. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.
- 21.Діхтієвський П.В. Адміністративне право України : підручник. Київ : Видавництво «Людмила», 2023. 772 с.
- 22.Загальне адміністративне право : підручник / за загальною редакцією Р. Мельника. Видання друге. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. 690 с.
- 23.Загальне адміністративне право України : підручник / за заг. ред.: акад. С. Ківалова і проф. Л. Білої-Тіунової ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. 792 с. URL : <https://doi.org/10.32837/11300.25545>.

Додаткові

1. Авер'янов В. Людиноцентристська ідеологія як основа реформування українського адміністративного права в умовах інтеграційного процесу. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/493-stetse nko/21414- 2012-06-20-10-58-46.html>
2. Біла-Тіунова Л.Р. Державна служба України. Загальна частина: навчальний посібник. 2020. 511 с.
3. Біла Книга. Європейське врядування. *Комісія європейських співтовариств*. Брюссель. 25.7.2001. COM(2001). URL: http://pravo.org.ua/files/konstatyuc/WHITE_BOOK_UKR_REV.pdf
4. Галунько В., Підберезних І., Махмурова-Дишлюк О. Вітчизняна (народна) війна українського народу з російською агресією 2022 року: чинники публічного адміністрування. *Академія адміністративно-правових наук*. 2022. <http://www.ssaals.com.ua/?p=8631>
5. Бойко І., Соловійова О. Вплив ідеї людиноцентризму на зміст адміністративного права. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. Vol. 2, No. 1, 2023, pp. 1-12.
6. Голобутовський Р.З. Поняття та ознаки публічної служби в органах судової влади України. *Національний юридичний журнал: теорія і практика*. березень 2019. С. 32-34. URL: http://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2019/2/part_1/7.pdf
7. Каленіченко Л. І., Слинько Д. В. Поняття, ознаки та види корупції. *Права і безпека*. 2022. № 1 (84). С. 39–46.
8. Мельник Р. Про новітню доктрину адміністративного права України. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_mR2Yo1ht2M&t=2536s

9. Організація адміністративної діяльності публічної влади підруч. для здобувачів вищ. освіти / за заг. ред. В. Я. Настюка. Харків: Право, 2024. 568 с.
10. Ковалів М. Основні завдання адміністративного судочинства України. 2022. <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/may/2290/vnulpurn20148107.pdf>
11. Міхровська М. С. Людиноцентризм, адміністративне право та електронне урядування. Право і суспільство. № 2 / 2023. Т. 2. С.154-160.
12. Муніципальне право України: підруч. / І. С. Пирога, Ю. М. Бисага, О. Я. Рогач. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 358 с.
13. Литвин Н., Литвин О. Адміністративний процес в Україні: колективна монографія; за ред. В. Галунька, О. Правоторової. Київ, 2022. 786 с.
14. Науково-практичний коментар Закону України «Про запобігання корупції» / за заг. ред. Т.О. Коломоець, В.К. Колпакова. Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 588 с.
15. Nina Rohatynska, Oleh Butkov, Olena Butkova, Maryna Burdonosova, Tetiana Sukhorebra. Use of information and communication technologies in democratic processes. Cuestiones Políticas. 2022. Vol. 40. № 75. P. 198–220 (Web of Science).
16. Решота В.В. Застосування джерел адміністративного права в судочинстві України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Львів, 2019. 36 с.
17. Сухоребра Т. І. Адміністративна відповідальність за порушення у сфері охорони природи України: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Тернопіль, ВПЦ «Університетська думка», 2022. 248 с.
18. Федчишин С. А. Деякі проблеми кадрового забезпечення органів державної влади на деокупованих територіях України: контекст державної служби. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2022. Вип. 43. С. 39-51.
19. Школик А.М. Адміністративно-процедурне законодавство та його систематизація: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020, 306 с.

Інтернет-ресурси:

1. Законодавча база Верховної Ради України - <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України - www.president.gov.ua
3. Сайт Кабінету Міністрів України - www.kmu.gov.ua
4. Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського - www.nbuv.gov.ua
5. Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки імені Валентина Отамановського - www.library.vn.ua